

Yarını planlarken uymamız gereken şart

Said Bey: “İnşaallah’ın manası nedir? ‘Allah nasip eder inşaallah’ gibi bir cümlede yanlışlık olabilir mi?”

İnşaallah kelimesi, Allah’ın geleceğe dönük cümlelerimiz arasında ve üslûbumuz içinde kullanmamızı istediği bir vahiy kelâmıdır.

Malûm, bir kısım Yahudi ve müşrikler Peygamber Efendimiz’e (asm) mağarada üç yüz yıldan fazla yatan gençlerin hikâyesinin ne olduğu, Zülkarneyn hakkında ne bildiği ve ruhun ne olduğuna dair sorular sormuşlardı. Peygamber Efendimiz (asm) de o an cevap vermemiş, her gün kendisine gelerek âyetler indirip duran Cebrâil’in (as) bu sorularla ilgili de derhal âyetler indireceği kanaatiyle, “Yarın gelin, cevap vereyim” demiş, ancak “inşaallah” dememişti.

Fakat Cebrail’in inmesi ve vahyin gelmesi haftalarca gecikti. Peygamber Efendimiz (asm) bundan müteessir oldu. Nihayet haftalar sonra Hazret-i Cebrâil (as) gelince Peygamber Efendimiz (asm) bunun sebebini sordu. Hazret-i Cebrâil (as) de sırayla Meryem Sûresi’nin 64. âyetini, Kehf Sûresinin 23. ve 24. âyetlerini ve Duhâ Sûresi’ni indirdi.

O an indirilen âyetleri buraya alalım:

“Biz ancak Rabbinin emriyle ineriz. Gelecek olan, geçmiş olan ve ikisi arasında bulunan ne varsa O’nun ilminde ve kudretindedir. Rabbin hiçbir şeyi unutmuş değildir.” 1

“Hiçbir şey hakkında ‘Yarın bunu muhakkak yapacağım’ deme. Ancak ‘İnşaallah’ deyip, Allah’ın dilemesi şartına bağlarsan müstesnadır. Unuttuğun zaman da, yine Rabbin an ve ‘Umulur ki, Rabbin beni bundan daha hayırlı ve doğru bir yola eriştirir’ de.” 2

Görüldüğü gibi Cenâb-ı Allah gelecekle ilgili konuşmalarımızda “İnşaallah” dememizi şart koşuyor. Çünkü, gelecek bizim elimizde değil. Gelecek Allah’ın takdirindedir. Gelecekte nasıl bir tecelli gerçekleşeceğini bilmiyoruz. Sadece olmasını arzu ettiğimiz şeyler söz konusu. İşte bunları konuşurken Allah’ın dilemesi şartına

bağlayarak konuşmamız gerekiyor. Ki, “İnşaallah” kelâmı bize bunu sağlıyor.

Bu pencereden bakınca, “Allah nasip eder inşaallah” gibi bir cümlede yanlışlık yoktur. Fakat bu kelime ile, gelecekle ilgili bir şeyler yapmayı kendi üzerimizden atan bir tembelliği veya kendi yapabileceğimiz şeyleri Allah’a havale eden vurdumduymazca bir havaleciliği kastetmemeye dikkat etmeliyiz. Yani bu kelimeyi, içerdiği manevî kuvveti sarsıcı şekilde kullanmamalıyız.

Bu kelime kararlılığımıza gölge düşürmüyor. Tam tersine, “Allah’ın dileği ile örtüşmesi halinde ben kararlıyım” mânâsını içeriyor. Oysa bazen kararsız olduğumuz ve hattâ olumsuz düşündüğümüz bir meselede de--sırf muhataptan kaçmak için--“İnşaallah” deyip geçiyoruz. Bu yanlıştır. Çünkü bu durumda bu kelâmı bir kaçış cümlesi olarak kullanıyoruz. Muhatabımız da çileden çıkıyor. “İnşallah’la maşallahla olmaz!” gibi nezaketsiz sözler sarf edebiliyor. Bu nezaketsizlikte bizim de payımızın olduğunu unutmamalıyız.

Dipnotlar:

1- Meryem Sûresi: 64.

2- Kehf Sûresi: 23, 24.